

Till Naturvårdsverket
Helena Furst
helena.furst@naturvardsverket.se

Remissyttrande angående vägledningsmaterial om förorenade områden (åtgärds mål, riskbedömning, åtgärdsutredning, riskvärdering m.m.)

Naturvårdsverket dnr 642-4709-04
Remiss 2007-10-19. Vägledningsmaterial om förorenade områden.

Remissen är ett gediget och imponerande arbete. Mycket lärorikt och intressant finns beskrivet i den på ett utomordentligt sätt. Det är ett mycket värdefullt arbete som kommer få stor betydelse i framtiden. Metodiken att göra riskbedömningar är mycket bra.

Problemet är att man bygger in försiktighet i många led så att slutresultatet blir orimligt.

Remissen beskriver relativt väl hur överförsiktig man är i sina bedömningar för de föreslagna riktvärdena. Platspecifika beräkningar är tillåtna, men erfarenheterna visar att tillsynsmyndigheterna i regel inte vågar gå ifrån de generella riktvärdena oavsett vilka starka skäl som föreligger för att tillåta högre värden. Dessutom finns det en ton i remissen som antyder att platspecifika bedömningar skall inte göras för att tillåta högre värden än riktvärdena. Det anser vi är helt fel. Man skall stimulera till platspecifika högre värden där så är motiverat så att resurser sparas.

Vi saknar att man inte betonar resurshushållning i linje med EUs mål om resurssnåla samhället och den balans mellan olika miljömål som finns i Miljöbalken. Det remissen föreslår kommer öka behovet av deponering och resurskrävande saneringar. Remissen bör kompletteras med en utredning som utgår ifrån att stimulera till ett resurssnålt samhälle även med avseende på förorenad jord och användning av avfall med ringa riska för hälsa och miljö och därefter väga ihop dessa två utredningar.

Under tiden som Naturvårdsverkets remiss legat ute har Svenska EnergiAskor AB fått ta del av remissvaret från Stockholm Stad. Då många av de frågor som de tar upp sammanfaller med dem som Svenska EnergiAskor identifierat har vi gett Rolf Sjöblom vid Tekedo AB i uppdrag att kritiskt gå igenom deras svar. Såväl han som Svenska EnergiAskor har funnit att Stockholm Stad gjort en omsorgsfull genomgång av materialet, utfört en ingående och kvalificerad analys och dragit väl motiverade slutsatser. I allt väsentligt ställer sig Svenska EnergiAskor därför bakom remissvaret från Stockholm Stad.

Forskning om förorenade jordar och avfall som resurser bör stimuleras. Många FoU-projekt bygger på att forskare måste skapa oro för att få medel. Detta måste tillåtas för att få olika risker grundligt belysta, men det måste finnas en samtida balans med annan forskning så att örofsforskningen inte leder till felaktiga åtgärder. Försiktighet är bra, men man måste även vara försiktig med att tillämpa överförsiktighet så att det inte skapar större risker på annat sätt och ett slöseri med resurser utan att ge motsvarande miljömässiga vinster.

Toxikologen professor Robert Nilsson har medverkat till sträng svensk lagstiftning baserad på vetenskap mot onödig användning av gifter som kadmium, bly och kvicksilver i produkter. Han är dock kritisk mot den ovetenskapliga överförsiktiga användningen av försiktighetsprincipen som han anser sedan en längre tid är rådande i Sverige. I vetenskapligt granskade artiklar bla *Science and Politics in the Regulation of Chemicals in Sweden*, Hoover Institution Press, Stanford University, Stanford, 2003, pp. 227-259. framför han bl.a.:

Many overly stringent Swedish regulations impose burdens on the country's citizens and harm the economy, while providing no or little improvements in health, safety, or the environment.

Sthlms Stads svar bör ge till följd en omfattande omprövning av de grundläggande bedömningar som ligger till grund för Sveriges och i vissa fall även EUs miljölagstiftning.

Den mest grundläggande är del av Giftfri miljömålet som det idag är formulerat:

Halterna av ämnen som förekommer naturligt i miljön är nära bakgrunds nivåerna. Halter av naturfrämmande ämnen i miljön är nära noll och deras påverkan av ekosystemet är försumbar.

Detta är en vacker vision som det är lätt att instämma i. Men frågan är om den inte kan generera andra risker och slöseri med resurser utan att behöva ge någon eller mycket liten förbättring av hälsa och miljö. Baserat på en rad miljöforskarens uppgifter så är det inte nödvändigt att komma ner till bakgrunds nivåerna för att uppnå Giftfri Miljö.

Av kontrolltekniska skäl föreslog Naturvårdsverket augusti 07 i en remiss rörande Giftfri Miljö att Målet skulle ändras:

Naturvårdsverket anser att formuleringarna i generationsmålet om ämnena ska vara nära bakgrunds nivåerna respektive nära noll är för opreciserade för att dimensionera åtgärder och för att bygga upp uppföljnings- och övervakningssystem. Formuleringarna kan exempelvis utformas som att effekterna på människa och miljö ska vara försumbar eller acceptabla.

Svenska EnergiAskors bedömning är att den föreslagna ändringen är mycket motiverad av möjligheterna att få en god balans mellan olika miljömål.

Gift är en fråga om dos. Giftfri Miljö kan uppnås till högre halter än bakgrunds nivåerna..

Även sk utfasningsämnen bör när det gäller jordar och avfall bedömas efter sin risk och inte pga av en halt baserad på bakgrunds nivåer.

Svenska EnergiAskor anser att remissen bör återtas och kompletteras med en grundläggande utredning för förorenad jord som har EU:s resurssnåla samhälle som mål.

Med vänlig hälsning
Svenska EnergiAskor AB

Claes Ribbing
Bilaga Synpunkter på vissa texter i remissen om förorenad mark